

EELISA INNOCORE

Açık Bilim Nedir Neleri Değiştirir?

2 Şubat 2022 Çarşamba

İTÜ'de Açık Erişim Çalışmaları ve Hedefler

İstanbul Teknik Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon

Daire Başkanlığı

Öğr. Gör. Gülçin Kubat

<https://avesis.itu.edu.tr/demirgul>

Akademik yayın/veriyi açık erişim (AE) yayınlamak için iki temel yol vardır:

- 1) Açık erişim dergi, kitap vb yayınlarda yayın yapma (altın yol-altın, hibrit, bronz, elmas yayınlar)
- 2) Açık erişim arşiv/depolarına yükleme (yeşil yol-kendi kendine arşivleme)

Günümüzde okuyucuların yararlandığı yayınların %47'si açık erişim yayınlardan oluşmaktadır.

SCOPUS'a göre İTÜ'nün Açık Erişim Yayıncılık Modelleri; altın, yeşil, bronz*

İTÜ SCOPUS AÇIK ERİŞİM YAYINLARI

Open Access

☐ All Open Access	(6,182) >
☐ Gold	(2,143) >
☐ Hybrid Gold	(812) >
☐ Bronze	(1,737) >
☐ Green	(4,151) >

[Learn more](#)

YAYIN TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIM

Document type

☐ Article	(4,962) >
☐ Conference Paper	(892) >
☐ Review	(137) >
☐ Erratum	(59) >
☐ Editorial	(55) >
☐ Book Chapter	(30) >
☐ Letter	(17) >
☐ Note	(15) >
☐ Short Survey	(5) >
☐ Book	(4) >

Örnek: İTÜ Akademik Açık Arşivi

<https://polen.itu.edu.tr/xmlui/>

Açık erişim yayınlanmanın yolları

2) Yeşil Yol: Kurumsal arşiv ya da konusal bir depoya yükleme

Yazar, bir yayıncı tarafından yayınlanmasından bağımsız olarak, çalışmayı yazar tarafından kontrol edilen bir web sitesine, çalışmayı finanse eden veya barındıran araştırma kurumuna veya insanların çalışmayı ücret ödemediği indirebilecekleri bağımsız bir merkezi açık depoya gönderir ve sonsuza kadar saklanır. Yeşil AE, yazar için ücretsizdir.

The screenshot shows the DSpace Repository homepage. The header features the DSpace logo and the text "DSpace Repository". Below the header, there is a "DSpace Home" link. The main content area is divided into several sections: "DSpace Repository" with a description of the service, "Communities in DSpace" with a list of communities (Arşiv Koleksiyonu, İTÜ Akademik Çalışmalar, Sunumlar, Tezler), "Recently Added" with a list of recent publications, and "Discover" with a list of authors and subjects. On the right side, there is a search bar, an "Advanced Search" link, and a "My Account" section with a "Login" link.

DSpace Repository

DSpace is a digital service that collects, preserves, and distributes digital material. Repositories are important tools for preserving an organization's legacy; they facilitate digital preservation and scholarly communication.

Communities in DSpace

Select a community to browse its collections.

- [Arşiv Koleksiyonu](#)
- [İTÜ Akademik Çalışmalar](#)
- [Sunumlar](#)
- [Tezler](#)

Recently Added

[Fuzzy association rules for innovation collaboration factors of smes in developing countries: A comparison of Bolivia and Turkey.](#)
Quinteros Condorety, America Rocío (Institute of Science And TechnologyFen Bilimleri Enstitüsü, 2014-06-26)
"The whole is greater than the sum of its parts", a famous phrase of Aristotle, describes in simple words the power of a Network. When companies, universities, and the government of the same field from a specific region ...

[Bir şehir içi ulaşım otobüsünde motor kaynaklı iç gürültü yayılımının istatistiksel enerji analizi yöntemiyle incelenmesi](#)
Demiral, Eren (Fen Bilimleri EnstitüsüInstitute of Science and Technology, 2014-05-29)
Otobüsler, 19.yy'dan beri toplu yolcu ve yük taşımacılığında kullanılan en önemli araçlardandır. Otobüs üretiminde ve geliştirilmesinde, gelişen teknoloji sayesinde konfor alanında çok ciddi ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu ...

[Ağır taşıtlarda devrilme dinamiğinin en iyilenmesi ve kontrol sistemi tasarımı](#)
Sert, Emre (Fen Bilimleri EnstitüsüInstitute of Science and Technology, 2014-05-29)
Yapılan araştırmalar hem Avrupa hem de Türkiye'de kazaların çoğunlukla devrilme kaynaklı olduğunu ve çoğu

Search DSpace

Advanced Search

Browse

All of DSpace
[Communities & Collections](#)
[By Issue Date](#)
[Authors](#)
[Titles](#)
[Subjects](#)

My Account

Login

Discover

Author

- [Altun, Mustafa \(21\)](#)
- [Omurtag, Mehmet H. \(14\)](#)
- [Kutlu, Akif \(12\)](#)
- [Yılmaz, Murat \(12\)](#)
- [Yılmaz, Tuba \(11\)](#)
- [Antar, Nalan \(10\)](#)
- [Bakırtaş, İlkay \(10\)](#)
- [Eraslan, Ahmet N. \(10\)](#)
- [Eratlı, Nihal \(10\)](#)
- [Erdöl, Ragıp \(10\)](#)
- ... [View More](#)

Subject

- [Müzik \(372\)](#)
- [Music \(365\)](#)
- [Enerji \(208\)](#)
- [Energy \(207\)](#)

<https://kutuphane.itu.edu.tr/>

Yeşil Açık Erişim "Kendi Kendine Arşivleme»

Yazar akademik çalışmasının;

- Ön baskı (PREPRINT)
- Gönderilmiş (POSTPRINT)
- Kabul edilmiş (ACCEPTED)
- Hakem denetiminden geçmiş

Sürümlerini bir kurumsal arşiv ya da dayandığı araştırmayı finanse eden kurum veya fon sağlayıcı tarafından yasal olarak yetkilendirilmiş ticari olmayan herhangi bir arşivde hemen depolar.

ÖRNEK:

- İTÜ KURUMSAL ARŞİVİ (POLEN)
- ARXIV (CORNEIL U)

The screenshot shows the DSpace Repository homepage. The header features the DSpace logo and the text "DSpace Repository". Below the header, there is a navigation bar with "DSpace Home". The main content area is divided into several sections: "DSpace Repository" with a brief description, "Communities in DSpace" with a list of communities including "Arşiv Koleksiyonu", "İTÜ Akademik Çalışmalar", "Sunumlar", and "Tezler", "Recently Added" with two entries, and "Discover" with a list of authors and subjects. On the right side, there are three vertical panels: "Search DSpace" with a search box and "Advanced Search" link, "Browse" with a list of browsing options, and "My Account" with a "Login" link.

Yeşil Yol "Kendi Kendine Arşivleme»de yayıncı politikaları

- AE arşivleri ekran incelemesi yapmaz, sadece içeriklerini dünyaya ücretsiz olarak sunar.
- Hakemsiz ön baskılar, hakemli son baskılar veya her ikisini birden içerebilirler.
- Arşivler, üniversiteler ve laboratuvarlar gibi kurumlara veya fizik ve ekonomi vb gibi disiplinlere ait olabilirler.
- Yazarlar, başkalarının izni olmadan ön baskılarını arşivleyebilir ve dergilerin çoğu, yazarların son baskılarını arşivlemelerine zaten izin verir. [DERGİLERİN ARŞİVLEME KURALLARI İÇİN İÇİN BKZ SHERPA ROMEO SAYFASI](#)
- Arşivlerin, Open Archives Initiative'in meta veri toplama protokolüne uyumlu arşivler oluşturmak ve sürdürmek için açık kaynaklı bir yazılım(örn DSPACE) kullanmaları konusunda dünya çapında büyük bir atılım gözlenmektedir.

Welcome to Sherpa Romeo

Sherpa Romeo is an online resource that aggregates and analyses publisher open access policies from around the world and provides summaries of publisher copyright and open access archiving policies on a journal-by-journal basis.

Enter a journal title or issn, or a publisher name below:

Journal Title or ISSN

Publisher Name

İTÜ'de Açık Erişim Çalışmaları

- 2012'den bugüne gerçekleştirilen YÖK Ulusal Açık Erişim toplantılarına katılmaktadır.
- 2013 yılında İTÜ KDDB önderliği ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı altyapı desteğiyle açık kaynak kodlu **DSPACE** yazılımından yararlanarak İTÜ Akademik Açık Arşiv(Polen) kurulmuştur. Arşive yayın yükleme **Referans Birimi kütüphanecileri(AE uzmanları)** olan Fatma Yavuz, Zeynep Bürkav, Gülçin Kubat) tarafından düzenli olarak yapılmaktadır.
- Arşive yüklenen her yayına dijital kimlik sayılabilecek bir HANDLE numarası atanmaktadır. Bu sayede yayın uluslar arası standartlarda internette taranabilir ve ulaşılabilir olmakta hem de uzun süreli dijital koruma altında olmaktadır.

İTÜ'de Açık Erişim Çalışmaları

- **YENİ GELİŞME:** 09.12.2021'de İTÜ Akademik Açık Arşiv Yönergesi üniversite senatosunca onaylanarak yürürlüğe girmiştir.
- İTÜ'lüler arşive yayın gönderme işlemini kendileri yapabileceklerdir.

İTÜ Akademik Açık Arşiv Yönergesi'nde Kendi Kendine Arşivleme

1. İvedi Arşivleme: Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin ivedilikle depolamasını ve depolanan bu akademik çalışmanın ambargo yoksa hemen, ambargo varsa ambargo süresinin bitiminden sonra otomatik olarak erişime açılmasını ifade eder. (Ambargo süresi 6 (altı) ayı geçmeyecektir.)
2. Kişisel Arşivleme: Üniversite mensubunun, bilimsel katkı sağladığı çalışmasını akademik arşiv sisteminde arşivlemesi sürecini ifade eder.
3. Ambargo: Araştırma sonuçlarının telif, ulusal güvenlik, patent gibi gerekçelerle belli bir süre erişime kapalı olmasını ifade eder. Eserlerin tam metinlerinin üniversite tarafından kabul edilen nedenlerle belli sürelerle (en az 6, en çok 36 aya kadar) İTÜ Akademik Açık Arşiv'de erişime açılmaktan muaf tutulmasını ifade eder.

İTÜ KURUMSAL ARŞİVİNDEKİ YAYINLAR

- Arşivdeki toplam yayın sayısı **16938**
- Tezler (YL/DR) **16045**
- Kitap 26
- Makale 18

[DSpace Home](#) → Statistical Summary

Statistics for İTÜ Akademik Açık Arşiv on polen.itu.edu.tr

Jun 7, 2017 to Jan 28, 2022

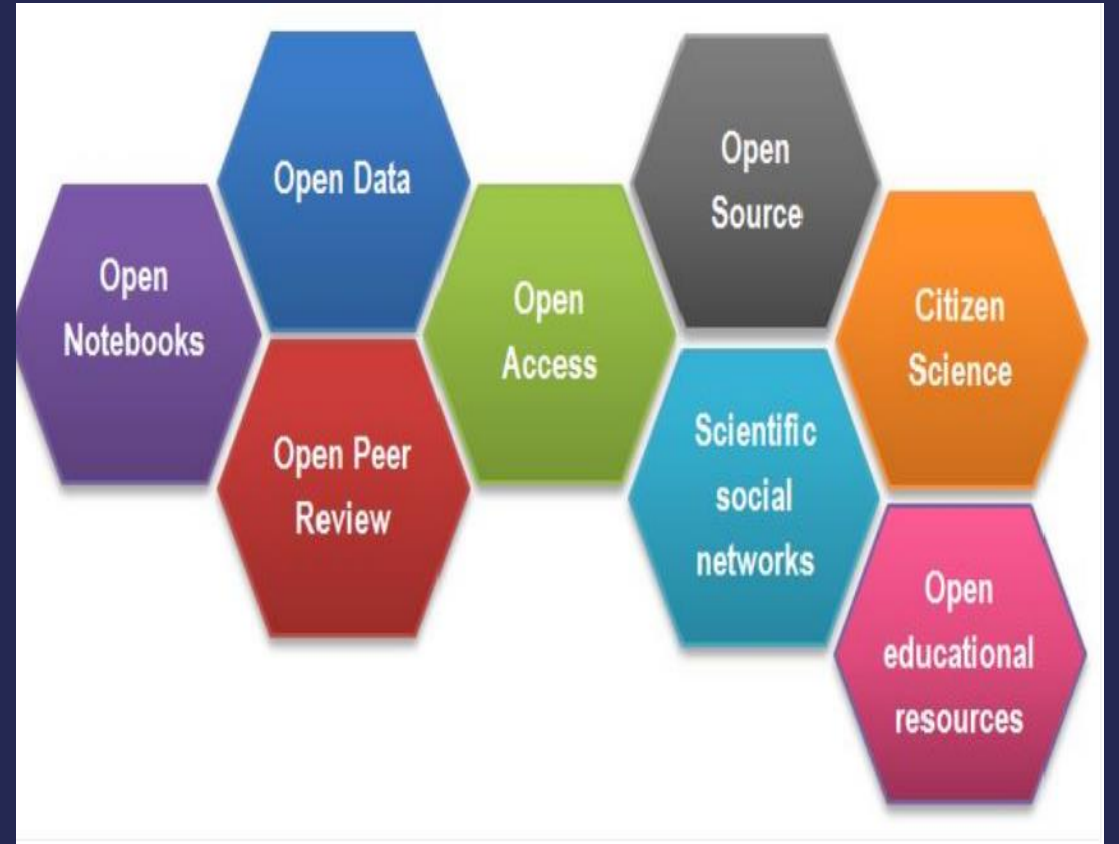
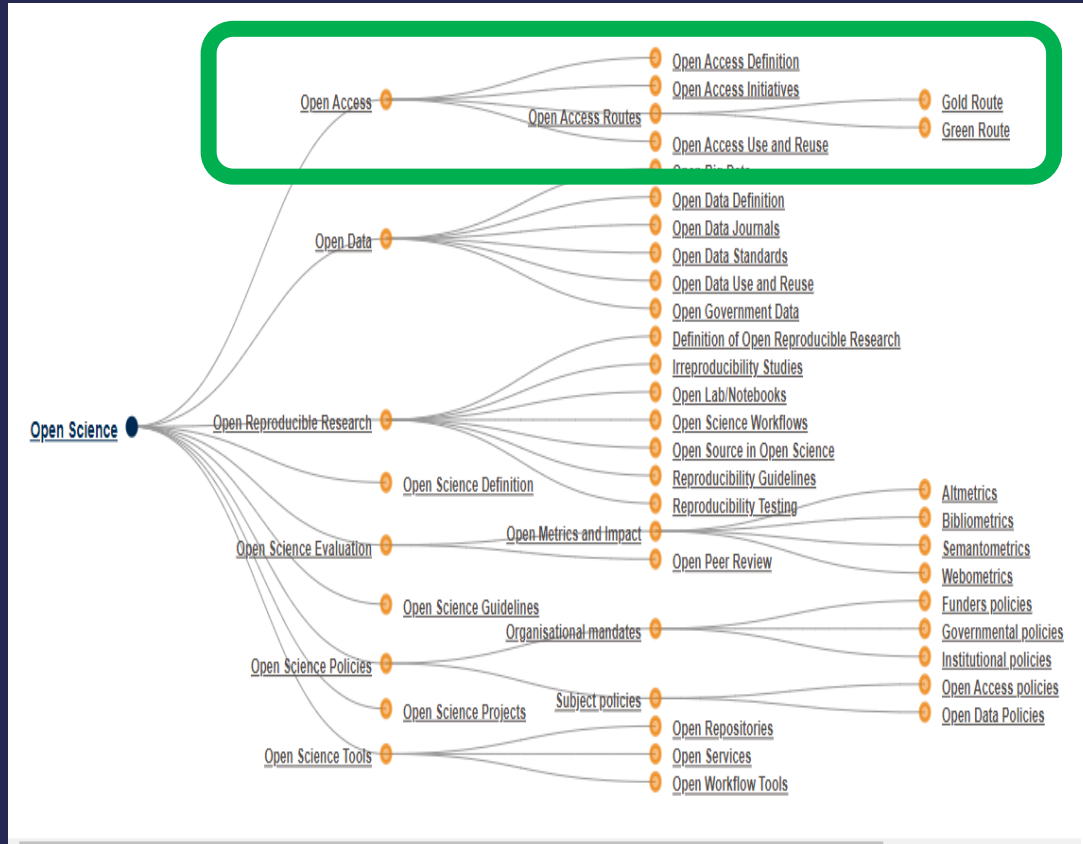
General Overview

Items Archived	633
Bitstream Views	29,514,893
Item Views	39,174,405
Collection Views	2,179,372
Community Views	2,008,713
User Logins	3,058
Searches Performed	123,717,783
Licence Rejections	0
OAI Requests	0

İTÜ'de Açık Erişim Çalışmaları

- İTÜ kurumsal arşivinin akademik uluslararası harmanlama(taranır olma) ve listeleme sistemlerine (TAA OAI BASE, OpenDOAR, ROAR, OpenAIRE, ROARMAP, DSpace) kaydı sağlanmıştır. İçeriğinin uluslararası arenada görünürlüğü dünya ile eşdeğerdir.
- İTÜ Kütüphanesi dünyadaki lider akademik yayıncılarla özellikle ALTIN YOL(tamamen kamuya hemen açık ve yazarın makale işlem ücreti(APC) ödemesini gerektirmeyen AE yayıncılık faaliyetlerini destekleyici çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla 2021, 2022 yıllarını kapsayan;
- American Chemical Society (ACS)
- Cambridge University Press (CUP) ile lisans anlaşmaları imzalamıştır.

Açık Erişim Açık Bilimin neresindedir?

<https://www.fosteropenscience.eu/>

<https://kutuphane.itu.edu.tr/>

İTÜ'nün Açık Erişim Hedefleri

- İTÜ'nün akademik çıktılarına dünyanın her yerinden ücretsiz ve engelsiz erişimi sağlamak.
- İTÜ'nün akademik çıktılarının daha çok kişiye ulaşımını/ daha çok kullanımını sağlayarak daha etkili araştırma sonuçlarına, sorumlu bilim ve buluş faaliyetlerinin çoğalmasına katkıda bulunmak.
- İTÜ'nün yazar ve yayınlarının görünürlüğünü sürekli arttırarak yazar ve çalışmaların daha çok atıf almalarını sağlamak(Açık erişim yayınlar ortalama % 18 daha fazla atıf alıyor)
- İTÜ'nün tüm akademik çıktılarının güvenilir ve doğru üst veri(meta veri) bilgisinin sonsuza kadar erişilebilir olmasını sağlamak.
- İTÜ entellektüel mirasını uzun süreli korumak.
- İTÜ'nün Disiplinler arası araştırmalarda görünürlüğünü arttırmak.
- Sürdürülebilir açık erişim çalışmaları yaparak; İTÜ ve yazarlarının dünyadaki görünürlüğünün sürekli ve düzenli olarak artması sonucunda webometrics, university rankings gibi uluslararası akademik görünürlük ve web performans sistemlerinde üniversitenin başarısına katkıda bulunmak.
- Üniversitemiz yayınlarının dünyadaki saygın açık erişim dergilerinde yayınlanabilmesi için akademik yayıncılar ile düzenli olarak açık erişim anlaşmaları yapmak.

Kaynaklar

- Suber, Peter. 2016. Knowledge Unbound: Selected Writings on Open Access, 2002–2011. Cambridge, MA: MIT Press.(2016) <https://dash.harvard.edu/handle/1/26246071>
- Piwowar, H., Priem, J., Larivière, V., Alperin, J. P., Matthias, L., Norlander, B., Farley, A., West, J., & Haustein, S. (2018). The state of OA: a large-scale analysis of the prevalence and impact of Open Access articles. PeerJ, 6, e4375. <https://doi.org/10.7717/peerj.4375>
- İTÜ Açık Arşiv Yönergesi <http://hdl.handle.net/11527/19903>
- <https://www.fosteropenscience.eu/>
- Sherpa-Romeo Services <https://v2.sherpa.ac.uk/romeo/>
- Sherpa-Juliet Services <https://v2.sherpa.ac.uk/juliet/>

Teşekkürler